

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 163/2026-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného AK Matyšák, s. r. o., Nobelova 13833/12C, Bratislava, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 15C/28/2019 z 5. novembra 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Mestského súdu Košice sp. zn. 15C/28/2019 z 5. novembra 2025 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Mestského súdu Košice sp. zn. 15C/28/2019 z 5. novembra 2025 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Mestskému súdu Košice na ďalšie konanie.
3. Mestský súd Košice **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **1 014,41 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu sp. zn. 15C/28/2019 z 5. novembra 2025. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že v konaní vedenom na mestskom súde pod sp. zn. 15C/28/2019 sa žalobca domáhal proti sťažovateľovi určenia, že je výlučným vlastníkom špecifikovaných nehnuteľností, ako aj náhrady trov konania. Mestský súd rozsudkom z 28. mája 2024 žalobe vyhovel v zmysle žalobného návrhu a zároveň priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 5Co/93/2024 z 12. júna 2025 napadnutý rozsudok potvrdil a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 15C/28/2019-596 z 19. augusta 2025 súd rozhodol, že sťažovateľ je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania 14 617,52 eur. Pri vyčíslení odmeny vychádzal z tarifnej hodnoty, ktorou je cena veci, ktorá bola predmetom konania (byt). Na základe odborného vyjadrenia realitnej kancelárie z 10. decembra 2024 mestský súd vychádzal z hodnoty bytu v sume 106 000 eur ku dňu začatia konania (13. septembra 2019). Keďže v priebehu súdneho konania žalobca zmenil právneho zástupcu, súd (taktiež na základe odborného vyjadrenia realitnej kancelárie z 10. decembra 2024) vychádzal z hodnoty bytu v čase zmeny právneho zastúpenia (10. apríl 2024) a hodnotu bytu určil v sume 176 000 eur. Výška náhrady trov konania tak vychádzala z dvoch rôznych hodnôt veci.

4. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej okrem iného namietal, že v predmetnej veci sú splnené podmienky na použitie základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 písm. c) prvej vety vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), keďže predmetom konania je nehnuteľnosť určená na bývanie (byt) a klientom je fyzická osoba. Preto pri všetkých relevantných žalobcom vyčíslených úkonoch právnej služby treba vychádzať z toho, že základnou sadzbou tarifnej odmeny je jedna trinástina výpočtového základu, nie hodnota veci. Sťažovateľ tiež namietal, že špecifikované úkony, za ktoré súd prvej inštancie priznal náhradu (predloženie dôkazov 27. augusta 2021, doplnenie odvolania 24. apríla 2023, prevzatie zastupovania 10. apríla 2024 novým právnym zástupcom, vyjadrenia z 18. a 23. apríla 2024), sú nedôvodne a neúčelne vynaložené výdavky žalobcu.

5. Mestský súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu VSÚ zamietol.

6. Sťažovateľ argumentuje, že mestský súd aplikoval nesprávne ustanovenie vyhlášky, keďže pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v spore, ktorý sa týka nehnuteľnosti určenej na bývanie a v ktorom je klientom fyzická osoba, je potrebné vychádzať z § 11 ods. 1 písm. c) prvej vety vyhlášky. Predmetné ustanovenie priamo a bez akýchkoľvek výnimiek ustanovuje, že základná sadzba tarifnej odmeny je v takom prípade jedna trinástina výpočtového základu.

7. Sťažovateľ považuje argumentáciu mestského súdu vo vzťahu k účelnosti úkonov právnej služby, ktoré boli zo strany sťažovateľa namietané, za svojvoľnú, zovšeobecňujúcu a nepreskúmateľnú. Mestský súd predmetné úkony vôbec individuálne nehodnotí, resp. pri nich iba všeobecne odkazuje, že Civilný sporový poriadok také úkony neoznačuje za neúčelné a že úkony obsahovali (bližšie nešpecifikovanú) skutkovú a právnu argumentáciu.

8. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie mestského súdu ako celok za svojvoľné, arbitrárne a ústavne neakceptovateľné, porušujúce jeho označené základné právo podľa ústavy, listiny a právo podľa dohovoru.

9. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 163/2026-28 z 11. marca 2026 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

10. Následne ústavný súd 23. marca 2026 vyzval mestský súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti. V rovnaký deň písomne upovedomil zúčastnenú osobu ([REDACTED]) o jeho práve vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti

II.

Vyjadrenie mestského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

11. Vyjadrenie mestského súdu sp. zn. 1SprV/321/2026 z 30. marca 2026 bolo ústavnému súdu doručené 31. marca 2026 spolu s dotknutým súdnym spisom. Mestský súd vo svojom vyjadrení vyjadril názor, že predseda (podpredseda) súdu ako orgán riadenia a správy súdu nemôže preskúmať rozhodnutia nezávislého a nestranného súdu a vyjadrovať sa, či súd vo veci postupoval v súlade so zákonom, či jeho rozhodnutie je alebo nie je ignorovaním príslušnej zákonnej úpravy alebo zjavným a neodôvodneným vybočením zo štandardov právneho výkladu zákonnej normy. Súhlasil s tým, aby ústavný súd po prieskume dodržiavania ústavnoprávnych princípov v spornom konaní rozhodol, či v okolnostiach veci došlo k nezákonnému zásahu do práv sťažovateľa.

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

12. Zúčastnená osoba svoje právo vyjadriť sa k prijatej sťažnosti využila doručením svojho vyjadrenia 27. marca 2026. Navrhla, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel. Vyjadrila presvedčenie, že napadnuté rozhodnutie nedosahuje ústavnoprávny rozmer, pretože nejde o prípad extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o náhrade trov konania. Svoju argumentáciu zamerala na účelový výklad aplikovanej normy, ktorá bola zavedená do právneho poriadku v dôsledku čoraz častejších podvodov s bytmi. Jej cieľom mali byť sprístupnenie a dostupnosť zastúpenia advokátom v týchto sporoch (o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie) pre fyzické osoby – žalobcov, aby neodradila tieto osoby od uplatňovania svojich práv v súdnom konaní hrozbou neprimerane vysokých nákladov tak, že určila, že súd v takom prípade pri určení výšky náhrady trov konania v prípade neúspechu žalobcu nebude vychádzať z tarifnej hodnoty predmetu sporu (hodnoty nehnuteľnosti určenej na bývanie), ale z jednej trinástiny výpočtového základu. V prípade čo i len čiastočného úspechu fyzickej osoby – žalobcu však určila benefit pre úspešnú stranu sporu tak, že súd úspešnému žalobcovi v spore s takýmto predmetom má priznať náhradu trov z tarifnej hodnoty predmetu sporu, čím zároveň sledovala „potrestanie“ osoby, ktorá bola v spore neúspešná. Zároveň ním stanovila benefit pre advokáta, ktorý sa podieľal na úspechu žalobcu – fyzickej osoby v spravidla náročných sporoch, v podobe vyššej náhrady. V súvislosti s namietanou neúčelnosťou jednotlivých úkonov, za ktoré bola priznaná náhrada, zúčastnená osoba poukázala na to, že súd sa s touto argumentáciou

sťažovateľa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal, navyše konštatoval, že posúdenie účelnosti toho-ktorého úkonu je výlučne vecou konajúceho súdu, ktorý posúdi mieru účelnosti úkonu. Aj v prípade omylu súdu takéto pochybenie nedosahuje ústavnoprávny rozmer. Argumentáciu súdu v napadnutom rozhodnutí zúčastnená osoba považuje za racionálnu, nevybočujúcu z pravidiel civilného sporového konania. Napadnuté uznesenie preto nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo obsahujúce prvky svojvôle pri interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem. Do pozornosti ústavného súdu dala aj to, že sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu VSÚ nenamietal výšku hodnoty predmetu sporu ani spôsob jej určenia a ani to, že táto hodnota bola po prevzatí zastupovania iným advokátom aktualizovaná a prehodnotená na účely rozhodovania o trovách. Inými slovami, sťažovateľ nenamietal, že súd vychádzal z dvoch rôznych hodnôt. Vychádzajúc z uvedeného, vyjadril názor, že ústavný súd v tomto smere nie je oprávnený dopĺňať argumentáciu sťažovateľa a hľadať dôvody na zrušenie napadnutého rozhodnutia. Vychádzajúc z tejto argumentácie, zúčastnená osoba navrhla ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

II.3. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení doručenom 22. apríla 2026 reagoval na stanovisko zúčastnenej osoby, v ktorom, vychádzajúc zo znenia § 11 ods. 1 písm. c) prvej vety vyhlášky, bol toho názoru, že označené ustanovenie je jasné a zrozumiteľné, v súlade so zmyslom a účelom vyhlášky, preto nie sú splnené podmienky na uprednostnenie výkladu *e ratione legis* pred doslovným gramatickým výkladom. Poukázal na to, že § 12 ods. 2 upravuje výnimku pre spotrebiteľské spory, nedopadá však na prípady upravené v § 11 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky, tam sa uplatňuje jedna trinástina výpočtového základu. Pre použitie základnej sadzby podľa § 11 ods. 1 písm. c) teda nie je rozhodujúci úspech alebo neúspech strany v spore ani iné okolnosti sporu. V tejto súvislosti dal do pozornosti, že predmet sporu sa netýkal nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy, pričom zároveň zúčastnená osoba pri uzatváraní zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti ani nevystupovala ako spotrebiteľ. Navyše, z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva, že súd aplikoval § 11 ods. 2 vyhlášky. V ďalšom poukázal na časové účinky novely č. 391/2023 Z. z., ktorou došlo k zmene v § 11 ods. 2 vyhlášky, ktorá sa môže vzťahovať len úkony uskutočnené po jej účinnosti, teda po 1. januári 2024. K argumentácii zúčastnenej osoby k namietaným úkonom právnej služby a ich posúdeniu uviedol, že nesúhlasí s názorom, že prípadné priznanie náhrady za neúčelne vykonané úkony nedosahuje ústavnoprávny rozmer, a to s poukazom na nález sp. zn. III. ÚS 481/2015 zo 6. októbra 2015, v zmysle ktorého ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno posudzovať iba v prípade zjavne bagatelného porušenia práva sťažovateľa. V posudzovanom prípade napadnutým uznesením bolo potvrdené uznesenie VSÚ, ktoré priznalo zúčastnenej osobe 12 396,37 eur.

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

16. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov teda musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

17. Ústavný súd zároveň pripomína, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

18. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto ústavný súd posudzoval aj sťažovateľom napadnuté rozhodnutie okresného súdu.

19. Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná. Mestský súd pri poskytovaní súdnej ochrany neprípustne zasiahol do označených práv sťažovateľa.

20. Z uznesenia VSÚ a rovnako aj nadväzujúceho uznesenia mestského súdu vyplýva, že súd vychádzal § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky, ktoré aplikoval pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny. Mestský súd sa v napadnutom uznesení stotožnil s právnym posúdením veci uvedeným v uznesení VSÚ, keď konštatoval, že je vecne správne (bod 25). V relevantnej časti odôvodnenia dodal, že novelou advokátskej tarify došlo k zmene v záujme ochrany klienta advokáta (žalobcu), keď advokáti žiadali v sporoch s obdobným predmetom od svojich klientov pred podaním žaloby zálohové platby vo vysokých sumách, čo klientom sťažovalo prístup k súdu. Ustanovenie [súd mal zrejme na mysli § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, ktoré v uznesení citoval, pozn.] reflektuje na podvody na trhu z nehnuteľnosťami a sleduje posilnenie práva klienta pri ochrane svojho obydľia, keď sa tieto osoby ako žalobcovia musia domáhať na súde ochrany v dôsledku nečestného postupu žalovaného. To však neznamená, že takéto zvýhodnenie dané nižšou sadzbou odmeny advokáta sa má vzťahovať na žalovaného v prípade rozhodovania súdu o náhrade trov konania, na ktorú bude zaviazaný neúspešný žalovaný. Inak povedané, hoci klient (žalobca) je povinný uhradiť advokátovi odmenu v zníženej výške, nič nevypovedá o povinnosti neúspešného žalovaného nahradiť mu trovy konania vo výške stanovenej podľa všeobecných pravidiel (bod 26).

21. S uvedeným právnym posúdením veci mestským súdom sa tak podľa názoru ústavného súdu nemožno stotožniť.

22. V danom prípade nebolo sporné, že v prípade žalobcu išlo o fyzickú osobu, ani to, že predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti slúžiacej na bývanie, preto bolo na mieste pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzať zo znenia § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky.

23. Pokiaľ súd zmätočne, bez toho aby označil § 11 ods. 2 vyhlášky, ho implicitne aplikoval v posudzovanej veci, čomu nasvedčuje aj zmienka o novele a nadväzujúca argumentácia súdu uvedená v bode 26 odôvodnenia napadnutého uznesenia, dopustil sa chyby, pretože § 11 ods. 2 vyhlášky ustanovuje výnimku z aplikácie § 11 ods. 1 písm. b), a nie § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky. Inými slovami, § 11 ods. 2 vyhlášky nijako nedopadá na situáciu sťažovateľa. Skutočnosť, že zákonodarca mal pri prijímaní novely potenciálne iný úmysel, je irelevantná, keďže jasné vymedzenie výnimky sa vzťahuje len na spotrebiteľské spory podľa § 11 ods. 1 písm. b) vyhlášky.

24. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia mestského súdu je zmätočné a arbitrárne a vyslovil, že mestský súd napadnutým uznesením porušil sťažovateľovo právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

25. V nadväznosti na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa ústavný súd napadnuté uznesenie mestského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

26. V ďalšom postupe je mestský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

IV. Trovy konania

27. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

28. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom podľa § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky pozostávajúcu z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Za úkony uskutočnené v roku 2026 tak patrí odmena v sume dvakrát po 396,50 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 15,86 eur. Za vyjadrenie právneho zástupcu k stanovisku zúčastnenej osoby ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa zo sťažnosti, resp. z obsahu predloženého súdneho spisu.

29. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania 1 014,41 eur (bod 3 výroku nálezu).

30. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

31. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2026

Peter Molnár
predseda senátu